

पिलोदुताशः कृष्णोयमः श्यामतनुः सुरारिः शुक्लोजलेशो हरितः समीरश्चित्रो धनेशो धवलो महे
 शः १० एवं विधान्मंडलकेभिलिख्य क्रमेण दिक्षाष्टसु लोकपालान् आचार्यवाक्यानुगतो मनुष्यो
 महार्हपूजाविधिना च येन अर्घ्यासनालेपनपुष्पधूप नैवेद्यदीपाक्षतदक्षिणाभिः हुंकारपूर्व
 र्त्रमसाचयुक्तैर्महाप्रभावेर्त्रिजनाममंत्रैः तेनैव तृपेण ततः क्रमेण पूजां विदध्या जलजस्य मध्ये
 वतुर्दरीवाय सपिङ्गलानां कौलेयकस्याथ ततः शिवायाः युतृपदेशात्समवायमन्त्रं शतं जपेत्तस्य
 कृतावधानः होमोदशांशेन च मन्त्रजापात्ततो विधेयो मधुना समिद्धिः ध्यानं विदध्या दधवद्व्यमाणा
 तृपेण दुर्गायुगलादिकानां सिद्धयति येनार्चनमन्त्रजापहोमक्रिया ध्यानरतस्य देवाः ज्ञानमुदिकयैक
 मकृतं करं पुत्रकेन चिह्नितं तथा परं विभ्रती हि मेन्दुकुट्टदीधितिं पद्मजासनां स्मरेत्सरस्वतीम् च
 तृपुटपत्तमहाभुजगं भुजङ्गरत्नाभरणाभिरामं हिरण्यरोचिः स्ववितान्तरिक्षं तार्क्ष्यं स्मरेद्वायसमर्चयि

त्वा शकाधिनृढानृकपालहस्तां भूलायुधांभूतिशिवाङ्गयष्टिं उलूकचिह्नानरसुण्डमालां निर्मसिदेहांरुधि
रंपिवन्ती श्रुत्यसाचर्चितकृष्णकायां करिद्विपञ्चाननचर्मवत्त्रां विभीतकस्थामतिभीषणीयां चण्डीम्
रेत्पिङ्गलिकां प्रपूज्य १२ युग्मकं गदायुधः सर्वनिधानभर्ता महोदरः कुण्डलवानकिरीटी श्रानं सम
भ्यर्च्य विचित्रवन्नो ध्येयः क्षणवैश्रवणो नरेण श्रद्धो मुखी घोररवातिरोडा ज्वालाकरालं वदनं वहन्ती
स्तनभ्येः सप्तभिरभ्युपेता शिवाशिवाहृत्य सुचित्रनीया यः शाकुनतानमुनिर्विशेषा दभ्यर्चनीयः श
कुनेक्षणाय तं पूजयेत्तत्र भवत्यभीष्ट माचार्यवर्यो परितोषितोषितेहि कृताञ्जलिभूमिनिविष्टजानु
र्मूर्द्धाप्रणम्य त्रिदशाधिपादीन् यथावदभ्यर्च्य नतोषिताय पूजां समस्तां गुरवे प्रदद्यात् भोजयेदथ गु
डाज्यपायसैः श्रद्धया कतिपयाः कुमारिकाः आत्मनापि विदधीत भोजनं तद्गुरुत्वं जनवंधुभिः समं
ततो रजन्यां समुदीर्य मंत्रं ध्यात्वा च सर्वान्विधिनोदितेन विचार्य कार्यं मनसा समस्तं शयीत भूमौ वि

जनेवतस्थः ततः प्रयत्नादधिवासितस्य यस्मिन्निवासः शकुनस्ययस्य घातः प्रदेशंतमुपेत्यतस्य
शान्तिहेतुसुधीः स्वकार्यम् त्नातः शुविः शाकुनशास्त्रमेत दभ्यर्चयत्नादधिवास्यसम्यक् प्रयोज
नंत्वं प्रतिपाद्यवास्मै हविष्यभोजीविजनेशयीत घातः प्रपूज्याथनिवेशकार्यं विमुच्यविश्लेषितपत्र
पंक्तौ बालस्यपार्श्वादधवाकुमार्याः प्रक्षेपयेदत्रपुमानिषीकां दृश्येतयः कश्चिदखण्डितादिः श्लोक
स्ततस्तत्रविमृष्टमाणैः शुभोशुभोवाखलुयादृगर्थस्तद्दृक्स्वकार्यः पिविभावनीयः श्रुत्वनंविदध
तांयथोदितं प्रीयते शकुनदेवतानृणां तेनजल्पतिनसावश्यदा पूर्वकर्मफलपाकमन्यथा ३०
वसन्नराजशाकुने सदागमार्थशोभने समस्तसभ्यकौतुको विचारितोर्चनेविधिः इतितृतीयोवर्गः
संप्रतिमिश्रितशकुनविचारश्चारुतरः सकलागमसारः क्रियते साहिहशास्त्रेयेन स्यादधिकारीह
दयगमेन सार्थप्रधानेशिविरेनरेशं स्वमात्मकार्येनगरेचदेवं विशाचयोजात्यविकांश्चसाम्येनिर्दि

एषपश्येच्छकुनान्यभिज्ञः एकत्रसार्धेवृजतांवहूनां योयादृशंपश्यतिदैवयोगात् श्यामादिकानांशकु
नमतादृक् फलनरोविन्दतिनिर्विकल्पम् तल्पेपिजातेशकुनेजनानामालोकातेयोत्रफलस्यभेदः
सप्राणसंसारकृतोविशेषस्तत्प्राणगत्याशकुनोगवेयः भवेदिडायांपरिपूरितायां सर्वोपिवामः श
कुनःप्रशस्तः जातेविरुद्धेशकुनेध्वनीनो व्यावृत्त्यकृत्वाकरपादशौचं श्रावम्यवक्षीरतरोरधत्ताति
सृष्ट्यपश्येच्छकुनान्नराणि श्रायेनिष्ठेशकुनेष्टोविदध्या त्याणायामाद्विगुणांस्तद्वितीये यात्रांमुक्त्वा
भवन्संप्रवासी त्यत्यागच्छेत्प्रतिकूलेतृतीये क्रीशान्तरेयश्चकदनाभिर्जातंतदातच्छकुनंफलाय क्री
शात्परंनिःफलमादुरन्यो केचिच्चिरंत्वल्पफलंवदति रक्षामविघ्नंवनमृत्यवृद्धिं सिद्धितथारोग्यमरि
ष्टनाशं सम्मानतोयवृत्तियेनतस्मान्नोन्नंघ्रायायाच्छकुनंविरुद्धं श्रायेप्रयत्नंशकुनेविदध्या त्सिद्धिं
स्थितस्तत्रयतोन्नराणां गतेप्रवासेशकुनोविरुद्धो यस्मिन्भवेत्तत्रदिनेनगच्छेत् समीपभूयेरचिरेण

गंगायात् अभ्यर्चितं पाणविकायुगं चेद्वियुज्यते तोरणसन्निवेशे तदा जययाह्वकतस्कराणां राणेन भा
वीरणदीक्षितानां वामेस्वरंदक्षिणातश्चयानं शान्तस्थितंतोरणभूमिकायां करोति वामां च गतिं नि
वृत्तौ श्यामायदा तत्पुलभाजयश्रीः कृतापसव्यधनिरुद्धता चेद्दीप्तं श्रयेन्नोरणसन्निवेशे प्रदक्षिणं
याति निवृत्तिकाले तदा युयुत्सोर्मरणं राणे स्यात् पारस्यदुर्गायुगलस्य मध्या निवृत्त्यवेदं कृतिवाम
देकः वामानिवृत्तावपि वेदा स्यात् शस्त्रप्रघातं विजयो नृपस्य प्रदक्षिणं तोरणभूमिकायां नि
वृत्तिकाले प्रतिलोमगंवा तिर्यग्भवेत्पाणविकायुगं चेद्गोदुं प्रकामस्य पराजयः स्यात् युद्धे समीपे
कृतं यानं श्यामायुलोकावपराजयाय श्वकामशब्दाय दियाति वामं भवेत्तदा भूमिभुजो जयश्रीः
राणेनैकवामरवेः पक्षे जयो भवेदक्षिणावासितेन कृतध्वनौ तोरणानामधेये युग्मे तु शब्दा
नृपे जयो वा वामेन शब्दाय दियाति तारा युद्धाद्यमेहंति तदा युयुत्सुं भूत्वा पितारा प्रतिलो
मं चेत्तस्माज्जयश्रीर्वसुधाधिपस्य २४० अथरेविमङ्गद्वितये स्थिरं स्यात् युद्धं भवेत्तत्र वियुज्य

माने भवेद्भनिर्योभयतो हयस्य सन्धिर्भवेत्पार्थिवोत्तदानी योद्धव्यमत्रेति विचिन्तमाने यात्राविरु
द्धः शकुनः शुभाय दिनचतुरेत्यात्ममरोयदातः दोमं करोयात्रिक एव नान्यः शुश्रूणियानि स्पृशति
उपयता दामां ध्रुणा पाथसमूहमाता सुशिक्षितस्यापि भटस्य तेषु स्युर्द्वयुद्धे नियतं क्षतानि ।
मभ्यर्च्य मंत्रेण हि ह्युग्मं विन्यस्य भूपद्वयनामधेयं संधिर्विरोधः समरोजयोवा भङ्गोऽथ वेत्या
दिविकल्पपुष्टे यत्र च किंचिच्चरितं विधत्तः स्वगोभवेत्तन्नृपयोरवश्यं त्वद्विनेत्यादिकमूहनीय
नोतार्किकः शाकुनसन्निदर्हः । युगलकं शुश्रूमेत्येककवाकुलावका दन्तुयुद्धकुशलायतः सदा
तत्कृतेपि विहगद्वयंततः पूर्ववच्च शकुनविभावयेत् २४६ इति वसन्तराजशाकुने पोतकीस
ते संधिवियहादिष्वकरणं दशमं १० गृहीसमन्ताश्रमिणां वरिष्ठधारित्रवत्यास भवेद्युवत्या
ततो विवाहार्थमतो परीक्षा माचक्ष्महे पाण्डविकारुतेस्मिन् पुंसः कुमारी वरणो घताशः पशस्यते वा
मगतिर्विरुद्धा स्त्रियश्च पत्युर्वरणाय वामा श्यामा पशुशक्ताननुयातुलोमा वाणिग्रहेऽथ विधिषसं

त्यक्तदक्षिणायाथसदागता वुन्नरायाथनपङ्कजाकरं त्वेच्छयाप्रसर्पतिप्रसर्पतः सिद्धतिद्विणादये
क्षितं क्वं लोकः शाकुनमिदमतिशतं शक्तोभ्यसितुं यदि न समत्तं शिक्षतुदधिनारेद्रितमात्रं तेनभ
वेनृषुकायिषुपात्रं ५० इति वसन्नराजशाकुनेनरेद्रिते स्फुरितप्रकरणं चतुर्थं ४ आशप्रकरणे
योक्तं वृत्तेर्नवभिरीक्षणं उपश्रुतौ द्वितीये च वृत्तान्यष्टादशैवतु द्युतमुक्तं तृतीये तु वृत्तेर्नवभिरेव
च चतुर्दशभिराख्यातं तुर्येङ्गस्फुरितं तथा एवं प्रकरणान्यत्र चत्वार्येव नरेद्रिते सामर्थ्येन च वृत्ता
नां पञ्चाशत्परिकीर्तिताः ३ वसन्नराजशाकुने सदागमार्थशोभने समत्तसम्भक्तौतुकं विचारितं
नरेद्रितं इति षष्ठोवर्गः यतोऽखिलैः शाकुनशास्त्रविज्ञैः श्यामादिना सर्वविदुःमानां प्रधानभूता
प्रथमं प्रयत्नात्तेनाभिदध्युः शाकुनानितस्याः तत्र तावदधिवासने विधिः कथ्यते यदधिवासने कृते
तोषमेति शाकुनाधिदेवता तेन सा भवति सत्यवादिनी निर्जनामृगगवाश्च वर्जिता सर्वतश्च निरुपडवा

मया नातिभूरितरपोतकीयुगा शस्यते शकुनदर्शने विधिः एकपक्षियुगमग्निद्विषितं छिन्नकाण्डकि
 विशुक्कपादपं दुष्टसत्त्वममनोरमं नरो भूमिभागमिह सर्वदा त्यजेत् स्निग्धपुष्पफलपल्लवदुमाशि
 ष्टलोकसुखसंवरसमा सर्वतश्च सुतरां मनोरमा साक्षमा शकुनदर्शने क्षमा निवर्तनानीह च वक्र
 त्रि प्रयोजने पञ्चदशोदितानि सामन्तपृथ्वीभृदमात्यकार्ये वा दुर्नवत्रीणि जनान्तराणां चतुर्गुणैः
 स्याद्दशभिः क्रमैस्तु निवर्तनं तत्र समप्रदेशे शिलेष्टकापादपमृत्तिकाभिः कार्याणि च त्वारिचतोरणानि
 भूमित्रये तत्र निवेशनीयं श्वतश्चतुर्मासविभागयुक्त्या वर्णविधेयश्चतुर्द्वितीत्योयवन्तः सुधि
 याक्रमेण एवं नरोद्वादशधा विभज्य कुर्याच्चतुर्विंशतिधा ततस्ततः पुनर्यथेष्टं विभज्य कार्यं यावद्दिनं
 कार्यं विनिर्णयाय यत्र प्रदेशे शकुनो नुकूलः फलाय विज्ञैः कथितः सकालः यत्र प्रदेशे प्रतिकूलवर्ती भ
 वेत्सकालः फलनाशनाय १० अक्षवारतिथिलग्नविभुद्धौ तारकावलशशाङ्कवलाभ्यां वाञ्छिते मनसि

रामः
 १५

हंविहितप्रणामः मन्त्रार्चुनाख्याः शकुनेस्तथाक्षाः सर्वत्रयुज्यादिविधौयुज्याः पूजाविदध्याद्रवनेव
नेच होमदशांशेनजपाद्विदध्यात् भोजयेदधगुडाज्यपायसैः श्रद्धयाकतिपयाः कुमारिकाः आत्मना
पिविदधीतभोजनं तदुरुः स्वजनवन्धुभिः समं ततो रजन्यां समुदीर्य मन्त्रं ध्यात्वा च देवीविधिर्नोदितेन
विचार्य कार्यं मनसा समस्तं शयीत भूमौ विजने वृतस्थः अथ प्रभाते भुदिते दिने शो सहायवान्निर्म
लशुक्लवासाः भूयः समं शाकुनिकेन याया दनाकुलस्तोरणभूमिभागं श्यामां पुरस्तादवलोक्य मस्मि
नुदीर्य मन्त्रं कुसुमाक्षताभ्यां विधाय पूजां प्रविधाय पृष्ठे दिनादिनाथं शाकुनानि पश्येत् ३० तिरोहि
तस्तत्र च तोरणानि निवृत्त्य भद्राणि विवृणुष्वकाणि श्यामायुगत्याः विवेष्टितानि कल्पं फलं तादृशमात्मका
र्यं प्रश्ने प्रशान्तेन निरीक्ष्यते चे त्यक्षी भवेत्तत्करणीयनाशः प्रश्ने प्रदीप्तेन निरीक्षिते चे त्यक्षी भवेत्तत्कर
णीयसिद्धिः ३२ इति वसन्तराजशाकुनेपोतकीरुतेः धिवासनप्रकरणं प्रथमं शान्तदीप्तककुवा

व. शा.

१७

दिविशेषः कथ्यते थसकिलायमशेषः हृद्गतेभवतियत्रमनुष्यः सर्वथाशकुनसच्चिदधृष्टः दग्धादिगे
शी ज्वलितादिगेन्द्री सत्त्वक्षितावानलदिक्क्रमेण रात्र्यान्तुयामार्द्धमतिप्रवर्त्त स्याद्यावदह्यहरोदिनस्य
ईदृशंविषुवतोभिवेर्द्वयोर्दक्षिणायनदिनेत्रशाकरी पावकीज्वलतिचोन्नरायणो भस्मधूमसहितेतु
पार्श्वयोः अर्द्धदिनस्यप्रहरेवशिष्टे यावन्निशायाः प्रहरार्द्धमाद्यं स्यात्पश्चिमाशारविणावगृह्य मन्थोजि
तेधूमितभस्मवत्यौ प्रत्येकमेवंसततंसुमेरोः प्रदक्षिणाभ्यागमनेनसर्प्यन् दिवारजन्योः प्रहराष्टके
तु शुक्लेदिशोष्टोसविताक्रमेण दग्धादिगुक्तादिननाथमुक्ता विवस्वदाप्ताभवतिप्रदीप्ता साधूमिता
यांसविताप्रयात त्नाभ्यन्तुयापञ्चमिकाप्रशक्ता दग्धप्रदीप्ताप्रतधूमशान्त काष्ठाद्वयस्यस्थितमन्तराले
शेषंत्विहासायुगलंविभिन्नं मादुर्यथा सन्नफलंफलज्ञाः यस्यांस्थितोर्कस्तदुपक्रमेण दिव्यालिनी
धूमवतीतदन्या कायाजलाकर्द्धमिताधरित्री भस्माश्विताश्शरवतीतथेति ४० उक्तानिनामानिदिशामि

रामः

१७

तथैव कूचिकूचिकूचिक्षितिशब्दौ द्वाविमौ नगदितौ पुनराद्यौ कीर्तकीर्तुश्चित्तैजससंज्ञ त्वेज
साश्च निमदाः स्खलिताख्याः मारुतौ चिकूचिकूचरचीची नित्वनौ निगदितौ मुनिमुख्येः श्राम्बरश्चिरि
चिरीति निनाद श्रीकूर्वीकुशितादृशा एव पञ्चधैवमुदितादशनादा भूतपञ्चकनिवासवशेन
क्रमादमी पार्थिवनादपूर्वाः पञ्चापिशब्दाः शकुनेकदेव्याः भवन्ति चेन्न नियतं भवन्ति फलानि पू
णान्यविरेणापुंसां क्रमेण पृथ्वी जलपावकानां भवन्ति शब्दा यदि कृत्स्निकायाः मनोरथेभ्योभ्यधिक
निपूर्णस्तदाफलानि स्फुरमुद्भवन्ति ६० अनन्तरं पार्थिवनादतश्चे द्विकृत्व रत्नफलमयुतं स्यात्
वात्यायदित्याद्यदि नाभसो वा भूत्वा फलं नश्यति तत्समम् शान्तौ निनादौ पृथिवीजलाख्यौ वाता
न्तरिक्षौ कथितौ प्रदीप्तौ तेजः प्रधानो हितयावलम्बी भवेत्समयेन फलं सतादृक् शुभेषु कार्येषु
शुभाय शान्तौ दीप्तौ भयादौ भयनाशनाय विपर्ययाद्वा वपिनप्रशस्ता वत्तित्वनात्तित्वफलो यतस्तौ ।

व. शा.
१२

इति वसन्त राजशकुने पोतकीरुते स्वरप्रकरणं तृतीयं अथ शुभवेष्टाफलमपितेषां युगपद्
मः खलु सर्वासां उक्ता पृथगर्थ युगपत्कथितं येनैतैरवुधैर्मथितं कथितं यासं सुखस्थाभिः सुखं समेति वि
लोकयेच्चाभिः सुखं विशङ्का शोत्सुल्लवक्काशकुनिर्मनुष्यैः सावेदितव्यापरितुष्टभावा मनःप्रशान्तिं
सुमनः स्वभावा पीतासुदंवाञ्छितलाभदाव इष्टफलं संमुखमाभिमुख्या उत्सुल्लवक्केष्टफलं ददाति पु
सन्नुदृष्टिर्यदि सर्वदिक् निरीक्षते पाण्डविका कदाचित् लाभस्तदानीं खलु सर्वदिक्षु कार्योद्यतानां भवति
क्षणान् कारुण्यनादक्षिणपक्षभागे वदत्यमित्रक्षयमित्रलाभो पक्षं पुनर्दक्षिणमुख्यपक्षे समुन्नातं व
क्ति जयं च युद्धे पक्षद्वयाक्षेपात्तो जय - - - - शोत्साहवतीवतीति चञ्चापदावावयवे पक्षयोः स्पृष्टे
तदङ्गे वितभूषणाग्निः भक्षामिलाषे नि कटार्थसिद्धिर्भक्षग्रहे स्यात्त्वरिता ततोपि भक्षोपयोगे च फल
निकामा रिरं सयास्यात्पिययोषिदाग्निः ७० स्थाने प्रशस्ते गमनात्प्रशस्तं मवायते स्थानमवश्यमेव।

राम
१२

नस्थितानां भवति प्रवृद्धिः स्वस्थानसंस्थे विहगे नराणां प्रशान्तदेशाभ्युपसर्पणेन प्रदक्षिणाभ्यागम
नेन तद्वत् भवेत्प्रवासेऽभिमतार्थसिद्धिः सुखं भवेत्खेलितचेष्टनेन स्थान्नित्रलाभाय सजातिसङ्गदतुल्य
जातेर्विजयो ज्ञाय य पादेन नेत्रस्य च दक्षिणेन कण्ठ्यनादीसितदर्शनाय च भ्रागमाभीषितकार्यसि
द्धी करोति पुच्छं पुनरुत्क्षिपन्ती नृत्यात्यभीक्षां परमप्रमोदा न्नहोत्सवं मङ्गलमादिशन्ती उरोधवायु
स्य मभिस्पृशन्ती पीनस्तनीभिः सह संगमाय समृद्धये पादयमारुहन्ती स्याद्भूषणाश्चैगलसुत्रित्वन्ती
आहारदानादितरेतरस्य कण्ठ्यनादाजठरस्य चञ्चा श्रवामपादेन तथाननस्य कण्ठ्यनादाश्चित्तभो
ज्यलाभः श्यामाशरीरारवेन पुंसां भोगानशेषान्यदिशत्यभीष्टान् निमज्जने चाग्निसिनिर्मलेतु राज्याऽभि
षेकं कथयत्यवश्यं पुंसां भवेदक्षिणपृष्ठभागे कण्ठ्यनाद एवाजिलाभः सर्वाधिपत्यं त्विह निश्चये
न पदाशिरः स्पर्शनवेष्टिते स्यात् ईदृशैर्विहगचेष्टितैर्नृणां कार्थिणां भवति सर्वभीषितं यादृशैः पुन

व. शा.

रुपैतिसंक्षयं तादृशानिष्ठृणुताधुनाजनाः ७९ इतिवसन्नराजशाकुनेपोतकीरुतेशुभवेष्टाफलप्र
करणांचतुर्थं अथाशुभवेष्टाफलविचारः वक्तीकृतस्यारुषितेवयस्ये त्वलायतेत्रस्यतिलीयतेच
। पराशुखस्थापरुषंरटनी भवेदसौमेध्यतितावराही ८० आलस्यतोव्याधिभयंकुमार्यः प्रोत्साह
नशात्करणीयभङ्गः भयंपरेभ्यःपरिजृम्भणेन ध्यानेनसर्वार्थविनाशमाहुः गात्रेषुशैथिल्यवशादध
स्ता सुक्तेषुचोक्तःपरिवारयातः शोकाकुलत्वंविमनस्कतायां मृत्रेषुशैथिल्यवशादध
दिनमात्रमत्र स्वगात्रपीडात्तजनस्यभीर्वा उत्पाटनात्सुखपतत्रयोश्च वक्षुक्षयोवामरणांभवेद्वा एत
क्षदेव्यानिकटस्थभक्ष त्यागाद्भवत्यस्यवहारहानिः गृहीतभक्षत्यजनेनपुंसां हस्तस्थितस्यापिफल
स्यनाशः युद्धेषुजातैःसमजातियुद्धं युद्धेविजातैः परजातियुद्धं भङ्गेभवेत्पूजितपक्षिभङ्गे जयेत
दीयेविजयेजयस्य अन्यत्रजानादधिवासितस्य सिद्धुस्तुखंयात्यपरत्रकार्यं प्रदीप्तजानात्पुनरापत

राम
२

त्रि. सङ्गमविन्नक्षयकार्यनाशः दीप्तस्थितेपक्षिणिदेशभंगो दुष्टप्रदेशोपगतंतदुःखं आसीनप
क्षिप्रचलायितेतु भवेद्विमिश्रः सुखदुःखभोगः स्त्रीनाशविन्नास्थितकार्यनाशौ स्यातांरिरंतापरिहार
भावात् भुजङ्गवद्विप्रभृतेः कुमार्या भवेद्भयं भाविनुभोयवश्यं यामानिवश्चावरणेनवापि काण्डय
तेज्ञानिचयानिदेवी तदङ्गघातं कुरुतेनराणां कुलक्षयं तृक्षितवामयक्षाः भृशं स्यतीसारभयं भवेद्वा
स्यर्शा दस्यग्रहणीभयं वा निच्युप्रदेशाभ्युपसर्पणेन भवत्यवश्यं पतनं नराणां २० रोमोपदिस्था
दक्षिवासिसस्य स्यातांतदाकार्यविनाशरोगौ रोमाश्चिताशेषतनौ विहङ्गो रोगो भवेद्वाधभयं भुजङ्गस्य
केशास्थिवक्त्रा मरणं नराणां काष्ठाननाकष्टमुपादधाति शृङ्गारवक्त्राक्षयकृतुलस्य वहाभयं जलस्य
तिरञ्जवक्त्रा स्नानेन धूत्या विषदं विदुष्टे स्नानीजले स्नानमनिष्टमाह पङ्केरुजं भस्मनि जीवनाशं यदा
परिवाजकतां विधत्ते तनुं धुनाना फलहानिरोगौ ब्रवीति च च्चाहनने च घातं सन्नोद्यपत्रादिभुविक्षि

व.शा.

२१

पत्नी स्यात्पोतकीकार्याविनाशयत्री नश्यन्ति सर्वाणि समीहितानि धनुर्दरी मूर्द्धा विधूननेन शत्रुद्रवां
भीतिमुपादधाति श्यामाप्रविष्टारितवामपक्षा निश्चेष्टकाया परतन्त्रभाव मूर्द्धाधुनापेतपुरीनिवा
सं वृक्षावतीर्णाद्विणप्रणाशं स्थानाभिघातं कुरुते प्रसुप्ता श्वोमुखार्धगतमाहकार्यं पराश्रु
त्वीवापि पराश्रुत्वत्वं विद्युज्यमाना कुरुते वियोगं कर्तव्यनाशं प्रपलायमाना योगाभिघातं तनुच
र्वनेन तिरोहितत्वेन भयं प्रभूतं प्रसारणात्पक्षयुगस्य देव्याः कलिः कुटुंबस्य परस्परं स्यात् सु
खस्य काष्ठादिषु घर्षणेन कष्टं कुमारी वितरत्यनन्तं वामेन यान्त्री विलमा विशन्ती प्रस्थापयत्यत्र
कसन्निवेशं शृङ्खलामेत्यधिवासनश्चेत्पक्षीनिमित्तस्य गवेषणाद्भि स्यान्मृत्युरन्यो यदि दृश्यते स्या
त्क्षेमस्तदा दक्षिणभागगामी १०० उत्तानपादस्य तलं स्पृशन्ती पश्चाच्च काष्ठाधिगता चलन्ती कंठ
यमाना चरणौ नराणां विदेशयातं कुरुते कुमारी भयान्निरोगार्त्तवधादिकार्यं चित्यादिदेष्टाः कथि

राम
२

ताः समस्ताः अन्यत्र चेता विदधात्यवश्यं भीरोगपातेऽस्मिन् कार्यनाशान् यन्थवित्तरभयान्नवदूनि
कूरविवेष्टितफलान्युदितानि आत्मनेव सुमतिन्ननुतत्मा दीदृशान्यनुसरेदपराणि दुष्टवेष्टितफ
लाभिधायिनी पञ्चविंशतिमिमामवेतियः पुरुषः पुरुषतत्परः -- सक्षमो भवति देवत्वं धने
१०४ इति वसन्तराजशाकुनेपोतकीरुतेऽशुभफलवेष्टाप्रकरणं पंचमं अनेन नृपंगमनस्वरूपं
निवृण्यते पाथ्यसमूहमातुः यत्पारमाध्यादधिगम्यगम्यौ देवस्य न स्यात्पुरुषः कदाचित् उड्डीयवा
मंककुभोविभागा द्वनुर्द्धरीयात्यपसव्यदेशं तारानुलोमाथतथापसव्याः प्रदक्षिणासाधनमुद
क्षिणाव यापाणवीदक्षिणादि विभागाः दुड्डीयवामं चरति प्रदेशं अदक्षिणासाधतथोदताख्या
वामाविताराप्रतिकूलनाम्नी ताराभिधा त्वाभिमुखीतथान्या पराश्रुती चोर्द्धमधोमुखी च द्वेद
क्षिणादक्षिणावेष्टनात्यो अष्टौ पुरोष्टौ गतयश्च पृष्टे ताराभिधायास्तु समूहमाता या कीर्तिताशा

व.शा.

२२

कुनशास्त्रविज्ञैः विशेषतोद्वादशवान्वयानि नामानितत्याः प्रतिपादयामः अञ्चीकपाटास्वलिता
तथान्या वक्रावदूरायुणिकीतथोर्द्धा कण्ठाभिवापृष्ठगतातथान्या स्याद्विप्रकारा पुनरर्द्धतारा ११०
वामा प्रदेशात्तमवलं प्रयाति यादक्षिणांसाकथितार्जुनाया तारावजन्मर्द्धपथप्रदेशात्पुनर्निवर्त्ततकपा
टसंज्ञा उत्प्लुत्ययादर्द्धरवत्प्रयाति परित्यजन्तीस्वलिताभासा तारापिभूत्वातरुकोटरादौ निलीयते
सापुनरर्द्धतारा गोमूत्रिकासर्पवदं वरेया वक्रं वज्रेशाखलुवक्रतारा सादूरतारा कथितेहपूर्वं
ताराभवेद्यातिततोतिदूरं लुठत्यवन्यांगुलिकिवतारा यायातिपञ्चांगुलिकिर्मतासौ गत्वोर्द्धदे
शंगमनेततोया ताराभवेत्साकथितोर्द्धतारा अक्षिन्नवेगाशरवत्प्रयाति निवृत्त्यनायातिचक्रांडता
रा पृष्ठप्रदेशेननरस्यवामा दवामगागच्छतिपृष्ठतारा उद्गीयतेयापुनरर्द्धमार्गं द्विर्द्विरीसाक
थितोर्द्धतारा उद्गीययातिष्ठतिशार्द्धमार्गे सायर्द्धतारा कथिताद्वितीया एषैवविज्ञैर्गतिर्वेपरीत्या

राम

या भवेत्तृतीया यदि तत्र राणां न दुर्लभं राज्यमपि प्रदृष्टं आद्यद्वितीया त्रिमसंज्ञकेषु तारायदि विष्ट
पितोरणेषु भवेत्तदामत्रमत इजाश्च त्वीरत्तरतो यविता समृद्धिः एकाभयसंविदधातिवामा करो
तिष्टत्योर्द्विशगद्वितीया भवेत्कथं विशदिसा तृतीया भवेत्तदानीधनजीवनाशः यावापि भूमी त्रि
तयस्य मध्ये पुनः पुनर्गच्छति वामभागे धारवृत्तकार्यस्य विनाशनेन सावकभावाकथिते ह दुर्गा
तारायदिस्यादधिवासनाङ्कि स्यादङ्कि वामाशकुने क्षणस्य शुभं नराणां सुपदर्श सर्वं तदुल्लुपुत्री
सहस्रानिहति अदक्षिणाय अधिवासने स्या त्रिरीक्षमाणशकुने पिसैव तन्निश्चितं विन्नगतं सम
त्वं समीहितं सिद्धिमानवानवानां पूजादिने वामगतिर्यदिस्या दामैव चेत्स्यात्कुने क्षणे पिर
विकीर्षितं वस्तु तदा समत्वं वृत्तस्य सौ सिद्धिमुत्वादपात्तं तारागतिर्यथाधिवासने स्या त्रिवर्त्तमा
नस्य च याति वामा मनोरथाः शाकुनिकस्य तस्य प्रयात्रि सिद्धिं सकलात्तदानीं १३८ भूत्वा तु
लोमायदि याति वामा कार्यं तदा सिद्धमपि प्रणश्येत् भूत्वा हृतादक्षिण गामिनी च दिनाशपका

व. शा.
२४

र्थतदुपादधाति ॥ एकाद्वितीयाशकुनिसृतीया निवर्तमानस्य नरस्य यस्य अदक्षिणास्यादुरीकृतानि सिद्धांतेका
 र्थाण्यद्विलानितस्य १४० श्यामात्रयंगहृतियस्य तारा चेष्टाप्रदेशः त्वरशान्तवृत्तं निवृत्तिकाले भवपयाति
 वामा प्राप्नोत्यसावक्षयभूयतित्वं तारात्रयस्यात्यथमं निवृत्तौ तारासमृद्धौ विपदे च पश्चात् वामात्रयं पूर्व
 मथो निवृत्तौ वामापुरस्ताद्विपदे समृद्धौ ताराथ वामा पुनरेव तारा वामा पुनर्मिश्रफलं बुवीति अन्ते भवे
 यावद्बुधापि भूत्वा फलानि वाहुः किल तत्फलस्य अये सरिस्त्री मिथुनस्य पूर्व तत्पृष्ठयो र्या पुरुषो यदि
 स्यात् सर्वफलं सिद्ध्यति तद्युवत्यां स्यात्किंचिद्दूनं नरपृष्ठगायां निरीक्षितादौ युवतिर्वरिष्ठा स्यात्पूर्व
 दृष्टः पुरुषस्तदूनः वामांगतिं प्रत्यधिका विहङ्गी अदक्षिणां प्रत्यधिको विहङ्गः अदक्षिणां श्वेदमने
 विहङ्गे निवर्तने वामगतिर्विहङ्गी अत्युन्नमा स्यात्तदभीष्टसिद्धिः स्यान्मध्यमा जल्पति वैपरीत्या
 त् ताराभवत्यादिमतोरणान्ते वामा ततश्चेन्नयणे न दोषः तारोद्गता द्वेऽपि ते विहाय तस्यान्मनु
 र्ध्वोरपरागवेष्टा आलोक्यते कापि न तोरणान्ते श्यामानिवृत्तौ यदि वैतितारा तस्यादनर्थे कफलान